

járna, ha ez által derék munkásainknak és családjaiknak egy részét megmenthetnők a tuberkulózis gyilkos pusztításától! És a mellett magunkhoz vonzanánk az ipari munkások javát, akik tiszta, egészséges kis lakásukban, vagy kicsiny kertjükkel bibelődve szívesebben otthon töltenék szabad idejüket, mint a korcsmában.

Még egyet! A lapok teljes joggal telekürtölik az országot, hogy az építőiparosok százával kenyér nélkül vannak az építkezés teljes pangása miatt, hogy óriási nyomor elé néznek. Véleményem szerint a törvényhatóság egyöntetű jóakarral, polgármesterünk energiájával éppen most, a mostani nehéz viszonyok között kellene és lehetne megoldani a kérdést és egy-két hó alatt annyira elő lehetne készíteni, hogy még a nyár elején belekezdvén, becsületes munkásainknak először tisztességes kenyeret, majd tisztes hajlékot nyújthatnánk. Hogy hány lakást építsünk föl egyelőre, az már részletkérdés volna.

Hiába! Ma a létért való küzdelemben nemcsak az egyes embernek kell kivennie a maga részét, hanem a városnak is. Ha ipari téren lépést akarunk tartani a többi, bennünket már is ifjui erővel megelőző városokkal, akkor derék, becsületes munkásgárdára van szükségünk. Ilyen gárda pedig nemcsak kérheti, hanem megkövetelheti a tisztességes, hygienikus lakást.

A bolgár király Pétervárra utazik. Szófiából jelentik: Bolgár udvari körökben egész bizonyossággal beszélnek arról, hogy *Ferdinánd bolgár király legközelebb Pétervárra utazik Miklós cár meglátogatására* és hogy erre az előkészületeket már megtették. A király oroszországi útja hír szerint különös pénzügyi kérdésekkel áll összefüggésben.

verseny csakhamar leszállítaná foglalkozásuk árát. Igaz, hogy az ilyen tehetségek nem mindennapiak, de nem is oly ritkák, mint a hogy hiszik. Sokan nagy mértékben rendelkeznek ezekkel, csak hogy szégyenlik pénzt keresni velük s még többen elsajátíthatnák, ha tisztességes foglalkozások lennének.

Buckle újra fogalmazza a fenti sértést s ebben csak az opera ballettáncosait említi föl, noha nyilvánvaló, hogy mindazokat érti alatta, akiről Smith Ádám fentebb szólott. Anglia művelődéstörténetében Buckle így sértetet:

„Dacára annak, hogy Smith Ádám a munkabér mindenkor összegek távolabbi okát föl sem fogta, mégis világosan látta, hogy annak közelebbi oka nem az emberi természet nemeslelkűsége, hanem ellenkezőleg annak önzése és hogy ez tisztán a keresleten és kínálaton fordul meg, ahol aztán mindegyik fél lehetőleg sokat törekszik a másiktól kiszorítani. Ugyanazon elvnek alkalmazása által még egy másik érdekes körülményt is megfejt, t. i. a társadalom legmegvetendőbb osztályának, például az operához tartozó táncosoknak nagy fizetését, a kik jelentéktelen működésért jelentékeny fizetést kapnak. Megjegyzé, hogy a főokok egyike, amiért őket oly jól fizetjük, az, hogy gyűlöljük és megvetjük őket. Hogyha a nyilvános tánc tisztességes foglalkozás lenne, akkor több embert nevelnénk arra, amikor aztán a nyilvános táncosok kínálata nagyobb lenne és a verseny leszorítaná az árat. Így megvetőleg tekintünk rájuk s hogy ezt a megvetést kiegyenlítsük, erős megvesztege-

Gyöngetehetségük iskolája Szegeden.

— A tanfelügyelő átirata a tanácshoz. —

(Saját tudósítónktól.) A magyar gyermektanulmányi társaság szegedi osztályának támadt az a humánus gondolata, hogy Szegeden az abnormális, gyöngetehetségű gyermekek érdekében külön iskolát kellene fölláttatni. Ezeket a gyermekeket ugyanis hiába járatták a népiskolákba, gyönge tehetségük miatt analfabéták maradnak, nélkülözik a legelemibb alapismereteket és később, ha felnőnek, vagyon és szülői támogatás hiányában megsemmisülnek az életben. Ez a szempont készítette a gyermektanulmányi társaság szegedi osztályát arra, hogy akciót kezdjen az abnormális gyermekek megmentéséért s az első lépése az volt, hogy János Gyula szegedi tanfelügyelőhöz fordult, tegyen lépéseket a kultuszminiszternél. A tanfelügyelő készséggel állt az ügy szolgálatába, de természetesen a városnak is tenni kell valamit a terv megvalósítása érdekében. Éppen emiatt a tanfelügyelő ma terjedelmes átiratot intézett a tanácshoz, értesíti, hogy a miniszter nem zárkózik el a költségek fedezése elől, de a városnak is hoznia kell valami kevés áldozatot. Az érdekes átirattal a tanács legközelebbi ülésén foglalkozik.

A magyar gyermektanulmányi társaság szegedi fiók-köre — kezdődik a tanfelügyelő írása — azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy tegyek célravezető lépéseket illetékes helyen az iránt, hogy Szegeden a nagyszámú gyönge tehetségű tanköteles gyermekek számára kisegítő iskola létesíttessék. Ily intézménynek fölláttatását városunkban nemcsak a gyöngetehetségű gyermekek, hanem az elemi népoktatás eredményességének fokozása érdekében is magam részéről is szükségesnek tartom. A beszerzett adatokból kitűnik, hogy városunk területén ez idő szerint 90 tanköteles gyermek van olyan, aki gyöngetehetségű és a normális tehetségű gyermekektől elkülönített oktatásra szorul. Ha tovább hagyjuk ezen gyöngetehetségű gyermekeket a népiskolákban, ezzel csak azt érjük el, hogy nőveljük azoknak a számát, akik az előírt alapismereteket nélkül, mint analfabéták kerülnek ki az iskolából.

Nyert értesülés szerint a kultuszminiszter ur Szegeden hajlandó a gyöngetehetségű

gyermekek részére állami iskolát állítani, olyformán, hogy gondoskodik a szükséges tanterőről, megadja a felszerelést és fedezi minden kiadást, kivéve a helyiségeket, azok fűtését, világítását és tisztogatását, melyeket a városnak kell biztosítani. Tudomásom van arról, hogy a szentgyörgyi népiskola épületében négy felesleges tanterem van, a mely üresen áll és használva nincsen. A város ennél fogva a kisegítő iskola részére szükséges két tantermet biztosíthatja anélkül, hogy az a legesekélyebb megterheléssel is járna. A fűtés, világítás és tisztogatás biztosítása pedig oly csekély megterhelést fog okozni a városnak, hogy az számbavehető áldozatnak nem tekinthető.

Mindezekre való tekintettel, miután azt látom, hogy Szegeden a kisegítő iskola létesítése anyagi akadályokba nem ütközik, miután továbbá látom, hogy Szeged városnak mint elismert nagy kultur-központnak erre a szociális és kulturális hivatást teljesítő intézményre feltétlenül szüksége van, van szerencsém felkérni a tek. városi Tanácsot, hogy a létesítendő kisegítő iskola ügyét felkarolni, a szükséges 2 tanterem átadását, továbbá a termek fűtésének és világításának, tisztogatásának vállalása iránt mielőbb határozni szíveskedjék. Amint a tek. városi Tanácsnak fenti hozzájárulásra vonatkozó határozata kezeimhez kerül, azonnal indokolt javaslatot teszek a kultuszminiszter urhoz a kisegítő állami iskola szervezése iránt s azon leszek, hogy a kisegítő iskola Szegeden még a folyó év szeptember havában megnyíl-
jék.

Serényi Béla gróf a tengermelléken.

Fiuméből táviratozzák: Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter Kattaróból vasárnap délután Fiuméba érkezett, ahol Wickenburg gróf kormányzó fogadta. A miniszter ma a kormányzó autóján Abbáziába ment, ahonnan szombaton tér vissza Budapestre.

A szászabányai választás. Ma választott képviselőt a szászabányai kerület. Ketten küzdöttek a mandátumért: Orbán Péter munkapárti és Vlád Aurél nemzetiségi jelölt. Összesen 1190 szavazatot adtak le és abból Orbán 652, Vlád 538 szavazatot kapott, így Vlád Aurél megbukott.

Nincs értelme annak, hogy vitába kapaszkodjam olyan nagy szellemekkel, mint Smith és Buckle s a fenti vékony bölcselkedést csak a lelkesmeretem megnyugtató végett róttam össze, mert sohasem olvastam, hogy valaki a művészek közül, tollal a kezében, megvédelmezte volna ezt az ügyet. En persze ehhez gyönge tollforgató vagyok. Pedig ebben a nevezetes és fontos kérdésben valakinek jól meg kellett volna mondani a maga idejében az igazságot.

Jobban, mint nekem most.

Nem volt épen feltétlenül szükséges megírnom e sorokat s ha mégis megtettem, itt most csak két szempontra hivatkozom. Az első és fő szempont — amint már említettem is — a sértés visszautasítása és illetőleg ezen a réven a lelkesmeretem megnyugtató s a második szempont az az óhajítás, hogy ez ügynek a felbolygatása által támadjon egy kis irodalma, mert a maga idejében alig érthető okokból a világ ezt az ügyet nem tárgyalta, tehát nem is tisztázhatta.

Azt mondhatná itt valaki, hogy Smith a sértésből kizárta a festőket, szobrászokat és az írókat. Mert kifejezetten nem említi őket. Ez tévedés. Méltóztassék a kérdést alaposan megvizsgálni s számot vetni Smithnek a sorok közé szándékosan elrejtett logikájával és mindenki be fogja látni, hogy az író mindenkit megsértett, aki a maga művészi tartalmának produkciójáért pénzt fogad el.

téssel kell őket arra csábítanunk, hogy eme hivatást válasszák. Itt tehát azt látjuk, hogy a di, melyet az egyik osztály a másiktól kap, ahelyett hogy a rokonszenv által megnagyobbíttatná, ellenkezőleg megvetés által lesz nagyobb és hogy minél jobban megvetjük embertársaink izlését és életmódját, annál jobban fizetjük azokat.

A fent kimutatott két rendbeli sértés olyan világos, olyan megdölgő és ki-méletlen, hogy ennek elégtételét csak élő embertől lehetne megkövetelni. Számomra tehát nem marad más, mint Smith és Buckle szellemét biztosítani, hogy az ő eltévelyedé-
sük felett a művészet javára már régen napirendre tért a világ.

Ha Smith és Buckle a megfizetett művészetet nyilvános lealacsonyításnak mondja, ez kétségtelen erkölcsi meggabalyodás és amolyan pillanatnyi elmezavar.

Melyik az a szellemi vagy erkölcsi érték, amit ingyen lehetne kapni? Hát a misét, a szent beszédet, a prédikációt s az urvacsoráját nem pénzért adják? A Krisztus koporsójának őrzési díja a walesi herceget talán megalázhathatná, de semmiképen sem alacsonyíthatja le a napidijára rászoruló római katonát. Hiszen ha nem így volna, a Smith által megvetett színészekkel egy kalap alatt meg kellene vetni egy csomó mágna, mint intendánst és diszkvalifikálni kellene a gavalér szinigazgatóknak egész tömegeit, mert ha a színészek, amint Smith mondja, nem tisztességesek, akkor a fejedelmek udvari színházainak intendánsaival sem lehetne kezét fogni.